

ПРОГРАМА
вступного іспиту до ад'юнктури
для здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
(освітньо-наукова програма «Професійна освіта»)
у 2023 році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна освіта – галузь педагогічної науки, що досліджує мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи, засоби і технології професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців різного освітнього рівня. Професійна освіта на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні є одним із визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної держави.

Наукова спеціальність 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями) і освітньо-наукова програма «Професійна освіта», спрямована на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів, які досліджують теоретичні, методологічні, науково-прикладні питання теорії та методики професійної освіти, зокрема закономірності, тенденції розвитку систем професійної освіти, структурно-функціональні зміни, освітні, організаційно-управлінські процеси у професійній підготовці фахівців у взаємозв'язку з соціально-економічними перетвореннями в Україні та за кордоном.

Програма визначає необхідний стартовий (початковий) рівень наукової підготовленості для вступників до ад'юнктури за освітньо-науковою програмою «Професійна освіта». Специфіка навчання в ад'юнктурі вимагає від дослідника здатності синтезувати знання закономірностей, принципів, сучасних тенденцій розвитку загальної педагогіки з теорією та методикою професійної освіти. Під рівнем наукової підготовленості ад'юнкта за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями), розуміємо його здатність вирішувати завдання ціннісно-орієнтаційної, гностичної, рефлексивної та перетворювальної діяльності у галузі професійної освіти, спираючись на засвоєний професійно-педагогічний досвід. Рівні наукової підготовленості розрізняються класами завдань, які здатний вирішувати ад'юнкт. Необхідний рівень характеризується готовністю до самостійної постановки професійно-педагогічних проблем і пошуку нових способів їх вирішення. Важливо також продемонструвати розвиненість професійно-педагогічної культури, а також володіння відповідними способами проективної, дослідницької діяльності.

Мета вступного випробування зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями): перевірити якість професійно-педагогічних знань, умінь і навичок вступників, стан їхньої готовності до дослідницької діяльності в галузі професійної педагогіки, систематизація теоретичних і прикладних знань

науковців-початківців щодо розуміння сучасного процесу модернізації освіти взагалі та професійної зокрема, сприяння розвитку їхніх професійно-значущих якостей і професійної компетентності як педагогів і науковців. Отже, вступне випробування до ад'юнктури має визначити рівень фактичної наукової та професійної компетентності вступника.

Завдання програми вступного випробування до ад'юнктури: ініціювати процес професійного самовизначення в обраній спеціальності, що є основою подальшої професійної діяльності, професійного розвитку і саморозвитку; дати уявлення про основні категорії професійної педагогіки відповідно до спеціальності; ознайомити з напрямками науково-педагогічного дослідження у сфері професійної освіти зі спеціальності; формувати навички самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності при підготовці теоретичних питань в рамках певного напрямку у сфері професійної освіти і компетенцій, необхідних для науково-педагогічної роботи; створити умови для формування у ад'юнктів професійних умінь і навичок з таких видів діяльності: навчально-професійна, науково-дослідницька, педагогічно-проектувальна, організаційно-технологічна, методична.

Пропонована програма містить: питання з нормативно-правової бази та державної політики в галузі освіти, з історії розвитку освіти, загальної методології педагогіки, з теорії та практики організації навчального процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Програма вступного випробування до ад'юнктури зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями) складена на підставі обсягу стандарту вищої освіти магістра зі спеціальностей «Професійна освіта», «Педагогіка вищої школи», «Управління закладом освіти» і містить опорні питання навчальних курсів «Загальні основи педагогіки», «Методологія та логіка наукових досліджень», «Порівняльна педагогіка», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Освітні технології у вищій освіті».

Окремими розділами програми, що мають допомогти майбутньому ад'юнктові у процесі підготовки, є питання до випробування, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання знань. Питання до випробування складені відповідно до навчальних програм основних педагогічних дисциплін базової підготовки бакалавра і магістра. Список літератури є орієнтовним і включає праці з методології педагогіки, методики професійно-педагогічних досліджень, найбільш важливі праці з історії та теорії навчання, а також деякі роботи із суміжних наук – психології та філософії освіти.

Програма передбачає з'ясування рівня знань вступників про:

- історію розвитку професійної освіти та окремих галузей;
- теоретико-методологічні основи професійної освіти;
- порівняльну професійну педагогіку;
- проблеми сучасного підручника для професійної освіти;
- теорію та методика ступеневої освіти;
- теорію та методика вивчення дисциплін професійно-орієнтованих циклів у професійно-технічних та вищих закладах освіти;

- теорію та методику професійного навчання дорослого і незайнятого населення;
- стандартизацію у професійній освіті;
- інноваційні процеси у професійній освіті;
- післядипломну освіту фахівців;
- педагогічні засади професійно-творчого розвитку особистості в системі неперервної професійної освіти;
- педагогічну майстерність у професійній підготовці фахівців;
- науково-дослідну роботу студентів у процесі фахової підготовки;
- теорію та методику організації навчально-виробничої та навчальної практики у професійно-технічних і вищих закладах освіти;
- підготовку та перепідготовку фахівців у системі дистанційної освіти;
- педагогічні технології в неперервній освіті.

Під час випробування вступник має продемонструвати:

- ґрунтовні знання основних понять і проблем загальної педагогіки, дидактики і професійної педагогіки, найважливіших праць із загальних та окремих питань теорії та методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі; історико-педагогічних проблем розвитку професійної освіти в Україні; проблем розвитку професійної освіти в інших країнах світу; основних положень праць видатних вітчизняних і зарубіжних педагогів-просвітителів з питань освіти, навчання і виховання;

- знання тенденцій розвитку основних педагогічних теорій і систем; знання про людину як суб'єкта освітнього процесу, вікові, індивідуальні особливості, професійні схильності й інтереси, соціальні фактори розвитку студента; знання про закономірності виховання і навчання в цілісному педагогічному процесі, про сучасні педагогічні технології у сфері професійної освіти; організації освітнього процесу в різних закладах професійної освіти; знання в галузі розробки навчально-програмної документації та основ формування змісту професійної освіти; з основ управління закладами професійної освіти; в галузі організації дослідно-експериментальної роботи у галузі професійної освіти;

- виявити вміння аналізувати, порівнювати окремі педагогічні теорії, систематизувати різні наукові підходи до наукової проблеми; творчо застосовувати теоретичні погляди теоретиків педагогіки, зокрема професійної педагогіки у навчально-виховній діяльності закладів вищої та професійно-технічної освіти; моделювати навчальний процес у ЗВО і ЗП(ПТ)О; проектувати навчально-пізнавальну діяльність учнів і студентів; організовувати різні види і форми діяльності учнів і студентів; системно аналізувати явища професійної освіти; організовувати науково-дослідну та експериментальну роботу в закладах професійної освіти; прогнозувати основні шляхи подальшого розвитку професійної освіти в Україні.

Результати випробування:

встановлюється рівень готовності вступника до навчання в ад'юнктурі та вирішення завдань науково-педагогічної діяльності в галузі професійної освіти.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Державні нормативно-правові документи про освіту

Закони України, що закладають основу побудови освітнього процесу:

- «Про освіту» (2017 р.);
- «Про вищу освіту» (2014 р.);
- «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

Концептуальні документи, що визначають стратегічні напрями розвитку освіти в Україні:

- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр.;
- Концепція національної системи кваліфікацій;
- Національна рамка кваліфікацій;
- Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020 р.);
- Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки;
- Державні стандарти професійної освіти.

Теоретичні основи професійної педагогіки

Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика. Стандартизація змісту професійно технічної та вищої освіти. Управління закладами освіти. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у закладах освіти. Психологічні аспекти підготовки бакалаврів і магістрів у класичних університетах та інших закладах вищої освіти. Формування особистості майбутнього фахівця у класичних університетах та інших закладах вищої освіти.

Поняття про педагогічний процес. Структура педагогічного процесу. Навчання і виховання як підсистеми педагогічного процесу. Принципи цілісного педагогічного процесу. Етапи, закони і закономірності педагогічного процесу. Учіння як специфічний вид діяльності студентів. Процес навчання як цілісна система.

Педагогічні технології в сучасній світовій і вітчизняній освіті. Сучасні інноваційні технології творчого розвитку особистості (розвивальне навчання, навчання як дослідження, організація групової навчальної діяльності студентів, метод проектів, евристично-модульна технологія, нові інформаційні технології активізації пізнавально-творчої діяльності).

Зміст загальної та професійної освіти. Принципи і критерії відбору змісту освіти. Сутність стандартизації сучасної освіти. Навчальний план, навчальна програма як нормативні документи, що відображають зміст освіти. Модель діяльності фахівця і зміст професійної підготовки. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу в закладі вищої освіти. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат.

Діяльність видатних дидактів, їхні основні творчі надбання. Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду в системі професійної освіти. Інноваційні процеси в розвитку професійної освіти. Класифікація основних інновацій. Сутність та основні завдання інноваційного освітнього проекту.

Теорія і методика виховної роботи у закладах професійної освіти. Методи, форми і технології виховання у професійній педагогіці. Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу. Колектив як засіб виховання. Інститут кураторства.

Неперервна професійна освіта

Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.

Національна освіта як соціокультурне явище. Філософія освіти: поняття і предметне поле. Освіта в контексті глобалізації. Технологізація освіти як історична неперервність. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Неперервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.

Система освіти України. Вища освіта. Післядипломна освіта. Дистанційна освіта. Самоосвіта. Освіта дорослих. Андрагогіка як наука про освіту дорослих. Професійне навчання на виробництві. Соціально-терапевтична функція вищої освіти як фактор забезпечення здоров'я суспільства. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Акмеологія професійної освіти в контексті методології сучасної науки. Наступність у діяльності закладів освіти.

Процес навчання як цілісна система навчально-виховного процесу

Сутність навчального процесу у ЗП(ПТ)О, коледжах, ЗВО, інститутах післядипломної освіти. Центри зайнятості. Основні принципи навчання, їх класифікація та характеристика. Закономірності навчання. Загальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Підходи до класифікації методів і засобів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів.

Методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Суть і основні форми контролю в закладах професійно-технічної та вищої освіти. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів ЗП(ПТ)О, студентів коледжів і ЗВО. Оцінювання знань учнів ЗП(ПТ)О, студентів коледжів і ЗВО, види і форми організації перевірки знань студентів. Моніторинг якості знань, умінь і навичок студентів. Індивідуальна робота з учнями. Форми та методи активізації індивідуальної роботи.

Методика професійної освіти

Дидактичні особливості викладання навчальних дисциплін. Категорії дидактики. Провідні дидактичні принципи.

Загальні і спеціальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у ЗВО.

Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Психолого-педагогічні вимоги до лекції в сучасній системі професійної освіти. Організація роботи студентів на інтерактивній лекції. Конспект лекції, його функції.

Мета та функції практичних занять. Форми семінарських занять, методичні вимоги до їх підготовки та проведення. Лабораторне заняття, його мета і особливості побудови, підготовка, методика проведення. Інноваційні підходи до підготовки та проведення навчальних занять у системі професійної освіти. Особливості використання мультимедійних засобів під час вивчення навчальних дисциплін.

Самостійна робота студентів в системі професійної освіти. Методичні прийоми активізації самостійної роботи. Організація і контроль самостійної діяльності студентів в умовах модульної системи навчання.

Навчальна і виробнича практика студентів в системі професійної підготовки.

Науково-дослідна робота студентів, принципи і форми її організації. Студентське наукове товариство.

Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу

Навчальний час студента. Права та обов'язки студентів.

Інтеграція навчальної і наукової діяльності. Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти. Шляхи і засоби усунення, дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін. Методика використання комп'ютерів у навчально-виховному процесі вищої школи. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи студентів. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. Повторення, контроль, корекція знань і вмінь студентів з навчальних дисциплін. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних дисциплін. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні. Технологія навчального процесу у закладах вищої освіти. Оцінка якості проведення навчальних занять. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях. Недоліки організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти. Проблеми формування мотивації учіння студентів закладів вищої освіти.

Організація навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти

Порядок і форми організації навчального процесу. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу в закладі вищої освіти. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу в закладі вищої освіти. Організація навчально-методичного забезпечення навчального процесу. Форми організації навчання, їх характеристика. Аудиторні та позааудиторні форми навчання. Інтенсифікація й активізація навчального процесу. Модульний підхід до навчання. Вибір оптимального поєднання методів навчання. Диференційоване навчання у закладах освіти: особливості та перспективи. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат. Проектна форма навчання. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи нарративу: розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи,

педагогічне консультування). Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес. Методика використання комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі. Методика проведення лабораторних робіт на міжпредметній основі.

Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.

Управління системами професійної освіти

Поняття управління освітніми системами в педагогічній науці та менеджменті освіти. Принципи управління освітніми системами.

Управління державними і муніципальними закладами освіти. Управління недержавними закладами.

Управління професійним навчальним закладом: призначення, мета, процес, система, механізм. Управлінська культура керівника закладу освіти, її основні компоненти.

Управління якістю професійної освіти. Стан, основні принципи і підходи до підвищення якості підготовки фахівців.

Професійна компетентність викладача закладу вищої освіти

Професіоналізм педагога, його складові. Робочий час викладача. Права та обов'язки викладачів. Обліково-звітні документи з навчальної і навчально-методичної роботи. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Роль викладача в якісній підготовці фахівців різних галузей. Функції викладача. Планування діяльності викладачів і студентів на лекційних і практичних заняттях.

Поняття “педагогічна майстерність” викладача, її вплив на результат навчання студентів. Види та цілі спілкування педагога зі студентами. Роль спілкування викладача зі студентами в навчально-виховному процесі. Професіонала педагога. Рівень знань, умінь і навичок викладача з методики викладання навчальних дисциплін та його вплив на рівень знань, умінь і навичок учнів і студентів з конкретної навчальної дисципліни. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до науково-дослідної (науково-дослідницької) роботи. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до читання науково-популярної та спеціальної літератури.

Порівняльна професійна педагогіка

Діяльність провідних міжнародних організацій у сфері освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку систем професійної освіти у сучасному світі. Загальні тенденції реформування сучасних систем професійної освіти. Характеристика системи професійної освіти США. Характеристика системи професійної освіти Великої Британії. Характеристика системи професійної освіти в Німеччині. Характеристика системи професійної освіти Франції. Характеристика системи професійної освіти Японії. Порівняльна характеристика стану вищої освіти в розвинених країнах світу (на прикладі трьох країн на вибір). Досвід зарубіжних країн щодо оцінювання знань студентів. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній вищій школі. Досвід зарубіжних

країн щодо оцінювання знань студентів. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній професійній освіті.

Організація педагогічного дослідження та оброблення його результатів

Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження. Педагогічний експеримент і його основні етапи. Композиція дисертаційної роботи. Методи педагогічних досліджень. Об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження. Теоретична та методологічна основи наукової роботи. Вивчення літератури і відбір фактичного матеріалу. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Співбесіда й анкетування як методи педагогічних досліджень. Методи тестування в педагогічних дослідженнях. Лабораторний експеримент.

Основні етапи експериментальної роботи з перевірки навчальних планів і програм. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Методи оброблення наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена. Лінійний коефіцієнт кореляції R. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм. Середня похибка середньої вибіркової величини. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Компонентний метод аналізу контрольних робіт. Математично-статистичні методи оброблення експертних оцінок. Констатувальний і формувальний етапи експерименту. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи закладів професійної освіти.

**Перелік питань
для складання вступного випробування зі спеціальності 015 «Професійна
освіта» (за спеціалізаціями)
(освітньо-наукова програма «Професійна освіта»)**

1. Аксиологічні основи розвитку професійно-педагогічної освіти.
2. Важливість навчання впродовж життя для підтримки професійної кар'єри та особистісного зростання.
3. Вимоги до професійної компетентності сучасного фахівця.
4. Вимоги до професійно-особистісних якостей педагогічних і науково-педагогічних працівників.
5. Вплив інформаційного суспільства на зміну освітньої парадигми.
6. Гуманізація та гуманітаризація професійно-педагогічної освіти в Україні та світі.
7. Застосування компетентнісного підходу у професійній освіті.
8. Зв'язок вищої освіти та освіти дорослих.
9. Значення професійно-педагогічної освіти для цивілізаційного розвитку, її вплив на розвиток суспільства.
10. Інституціональний й особистісний рівні неперервної професійної освіти.
11. Інтегративний підхід до змісту професійної педагогіки.
12. Криза сучасної освіти, основні напрями модернізації вищої освіти в XXI столітті.
13. Критерії оцінювання якості сучасної професійної освіти.
14. Культурологічні засади розвитку професійно-педагогічної освіти.
15. Місія сучасної вищої освіти (на основі нормативно-правових документів).
16. Напрями інформатизації сучасної вищої освіти.
17. Нове законодавство України про освіту.
18. Освіта й особистість в умовах інформаційного ного суспільства.
19. Основні завдання професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в умовах сьогодення.
20. Основні напрями модернізації професійно-педагогічної освіти XXI століття та проблеми сучасної вищої школи.
21. Основні принципи розвитку вищої освіти в умовах глобалізованого полікультурного світу.
22. Особистісно орієнтована парадигма професійної освіти.
23. Особливості реалізації професійної підготовки в дуальній освіті.
24. Особливості системи післядипломної педагогічної освіти.
25. Пріоритетні напрями модернізації професійно-педагогічної освіти в Україні.
26. Професійна етика, її значення у професійній діяльності. Взаємозв'язок професійної етики і професійної культури особистості.

- 27.Професійна компетентність, її сутність. Умови розвитку професійної компетентності процесі навчання та професійної діяльності.
- 28.Професійна культура, її взаємозв'язок з особистісною та педагогічною культурою фахівця вищої кваліфікації.
- 29.Професійна орієнтація, її складові, основні завдання та підходи до їх розв'язання на сучасному етапі розвитку освіти в Україні.
- 30.Професійна освіта в умовах глобалізації, світової євроінтеграції та інформатизації суспільства.
- 31.Професійний відбір, його сутність і роль у зв'язку зі зростанням сучасних вимог до якості добору кадрів для різних галузей.
- 32.Професійний розвиток особистості, його сутність і мета.
- 33.Професія як вид трудової діяльності (занять) людини. Класифікатор професій.
- 34.Розвиток системи вищої освіти в Україні відповідно до вимог Болонського процесу.
- 35.Роль професійного самовизначення у формуванні особистості фахівця.
- 36.Роль самоосвіти і самовиховання у професійному розвитку особистості.
- 37.Самоменеджмент у професійній діяльності.
- 38.Система професійної освіти в Україні.
- 39.Становлення особистісно орієнтованої педагогіки в Україні.
- 40.Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки.
- 41.Суспільна й особистісна цінність неперервної професійної освіти.
- 42.Сутність і зміст поняття «педагогічні технології».
- 43.Сутність і зміст понять «академічна мобільність» та «конкурентоспроможність» фахівців.
- 44.Сутність і характеристика поняття «особистісно орієнтоване навчання».
- 45.Сутність поняття «якість освіти» та основні шляхи її забезпечення.
- 46.Сучасний стан і шляхи забезпечення якості освіти в Україні.
- 47.Сучасні парадигми професійної освіти в Україні.
- 48.Тенденції розвитку неперервної професійної освіти в Україні: навчання впродовж життя.
- 49.Фундаментальні принципи розвитку сучасної професійно-педагогічної освіти.
- 50.Характеристика вітчизняних педагогічних концепцій щодо розвитку професійно-педагогічної освіти.
- 51.Характеристика методів професійного навчання.
- 52.Характеристика нормативно-правової бази розвитку професійної освіти в Україні.

Рекомендована література

Основна

1. Бойчук В. М. Методика професійного навчання : навч. посібн. / за ред. Р.С.Гуревича. Вінниця : ТОВ «ДІЛО», 2018. 437 с.
2. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М., Ковальчук Л. І. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки : підручник. Тернопіль : Крок, 2017. 340 с.
3. Гириловська І. В. Теорія і практика моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2020. 304 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
5. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах. Вінниця, 2010. 410 с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком інтер, 2008. 1040 с.
7. Жигір'я В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка : навч. посібн. Київ : Кондор, 2016. 336 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-е вид. Київ: Ліра-К., 2016. 608 с.
9. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ : Ліра-К., 2017. 456 с.
10. Ієвлев О. М. Професійно-педагогічна мобільність викладача : навч. посібн. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. 136 с.
11. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно технічній освіті: монографія / за ред. Гуржія А. М. у 2 ч. Ч. 1. Вінниця : Нілан -ЛТД, 2016. 412 с. ; Ч. 2. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 376 с.
12. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібн. Київ : КНТ, 2017. 225 с.
13. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи : навч. посібн. Київ : Знання, 2013. 327 с.
14. Куцебо Р. В. Загальна і професійна педагогіка. Харків, 2018. URL: https://stud.com.ua/125496/pedagogika/zagalna_ta_profesiyna_pedagogika.
15. Моделювання педагогічного процесу та психологічного супроводу підготовки фахівців ризиконебезпечних та інших професій : монографія / за ред. М. С. Ковалю, А. В. Литвина. Львів : ЛДУБЖД, 2022. 396 с.
16. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: http://guonkh.gov.ua/reforma_osviti/1517.html.
17. Національний освітній глосарій: вища освіта ; 2-е вид., перероб. і доп. / за ред. В. Г. Кременя. Київ : ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2014. 100 с.
18. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 125 с.
19. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. Київ : Атака, 2007. 344 с.

20. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
21. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А.В.Семенова та ін. 3-є вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.
22. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посібн. / В.А.Гладуш, Г. І. Лисенко. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
23. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 12.03.2023).
24. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
25. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України від 10.02.1998 р. № 103/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.03.2023).
26. Професійна освіта України на шляху до євроінтеграції (1992–2017) / науков. ред. Н.Г. Ничкало ; упор.: Л.В. Горбань, В.П. Тименко. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2018. 358 с.
27. Професійна педагогіка : підручник / за заг. ред. А. В. Семенової. Одеса : Бондаренко М. О., 2020. 575 с.
28. Теорія і методика професійної освіти: навч. посібн. / З.Н. Курлянд, Т.Ю.Осипова, Р.С. Гурін [та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. Київ: Знання, 2012. 390 с.
29. Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants, R. Kucha, H. Cudak (eds.). Łódź: Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2017. 428 s.
30. European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Digital Education at School in Europe. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d7834ad0-ddac-11e9-9c4e01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-105790537> (дата звернення: 22.01.2023)
31. Digital Education Action Plan. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A22%3AFIN>. (дата звернення: 22.01.2023)
32. North American scholars of comparative education: examining the work and influence of notable 20th century comparativists: ed. by Erwin H. Epstein (Oxford Studies in Comparative Education, Series editor: D. Phillips), London and New York, Routledge, 2020, 204 p.
33. Staude E. National Education Systems in the European Union. All Theses and Dissertations (ETDs). 2011. 458. URL: <https://openscholarship.wustl.edu/etd/458>. (дата звернення: 22.01.2023)
34. Sustainable Education as a Way of Bringing People together – Multiple Stories From Europe / V. Haluziak, R. Kucha, A. Vykhrusch (eds.). Łódź : Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2018. 426 s.

Додаткова

1. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Вид-тво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
2. Галузяк В. М. Психологія вищої школи : навч. посібн. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 204 с.
3. Галузяк В. М., Холковська І. Л. Педагогічна діагностика : курс лекцій. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 164 с.
4. Гуревич Р. С. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації : монографія. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.
5. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті : монографія / за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. у 2 частинах. Ч. 1. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 411 с.; Ч. 2. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 375 с.
6. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 491 с.
7. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів : монографія / за ред. С. С. Вітвицької. Житомир : Вид. О.О.Євенок, 2019. 304 с.
8. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу / Сисоєва С.О., Заскалета С.Г. Миколаїв : КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. 479 с.
9. Ничкало Н., Лук'янова Л., Хомич Л. Професійна підготовка вчителя: українські реалії, зарубіжний досвід : наук.-аналіт. доп. / за ред. В. Кременя. Київ : Вид-во ТОВ «Юрка Любченка». 2021. 54 с.
10. Організація цифрової екосистеми навчання : навч.-метод. посібн. / Р.С.Гуревич, М. Ю. Кадемія, С. С. Кізім, В. О. Уманець : Вінниця : ТОВ «Діло», 2020. 310 с.
11. Основи педагогічної майстерності : практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця : Твори, 2019. 240 с.
12. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія / Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. Вінниця: Твори, 2020. 228 с.
13. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М, 2008. 376 с.
14. Підготовка майбутніх учителів в освітньо-інформаційному середовищі закладів вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] / за ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2019. 564 с.
15. Професійно-педагогічна компетентність : навч. посібн. / за ред. І.Л.Холковської. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 308 с.
16. Сікорський П. І. Моделювання нових навчальних технологій у закладах вищої освіти : монографія. Львів : Сполум, 2020. 228 с.

17. Сікорський П. І. Теорія і практика управління навчальним закладом: підручник. Львів: «Сполом», 2019. 405 с.
18. Смарт-освіта: досвід, реалії, перспективи: монографія / за ред. Р.С.Гуревича. Вінниця : друкарня «Діло», 2019. 218 с.
19. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія / В. Ю. Биков та ін. Київ : Компринт, 2019. 214 с.
20. Університет – Школа : співпраця в умовах євроінтеграції : монографія / Акімова О.В., Фрицюк В.А., Троян Г.В. та ін. Вінниця : Твори, 2019. 376 с.
21. Формування освітнього інформаційного середовища для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах : монографія / за заг. ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. 425 с.
22. Холковська І. Л. Професійна компетентність викладача ЗВО : навч. посібн. Вінниця: Твори, 2020. 304 с.
23. Швай Р. І. Педагогіка творчості : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. 200 с.
24. Шевченко Л. С. Підготовка майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності : монографія. Вінниця : ТОВ «Друк», 2018. 392 с.
25. European Commission/EACEA/Eurydice, 2018. The Structure of the European Education Systems 2018/19: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
26. Modern higher education in the context of European integration challenges / M. Kryshchanovych, H. Bushchak, V. Vyhrushch, T. Horokhivska, and et. Chełmie : Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie, 2019. 192 с.